

Mișcarea intelectuală în străinătate

FILOZOFIE

Alessandro Levi, *Per un programma di filosofia del diritto*. Torino Bocca 1905.—Autorul tratează chestiunile de metodologie ale filosofiei juridice punind-o în legătură cu chestiunile generale de filosofie. Incepe cu teoria cunoștinții, și dela raporturile între filosofia generală și filosofii particulare, trece la raporturile dintre aceste din urmă cu științele pozitive și în special cu științele sociale, cu sociologia, filosofia economică, juridică și etică.

Lucien Arréat, *Art et Psychologie individuelle*. Alcan. 2 fr. 50. O culegere de articole și studii ale cunoscutului scriitor francez asupra condițiilor de viață ale artistului, asupra influențelor diferitelor medii, asupra eredității și asupra concepțiilor lui asupra frumosului.

Jean-Paul Nayrac: *Physiologie et psychologie de l'attention*. Evolution, dissolution, rééducation, éducation, cu o prefață de Th. Ribot.—Alcan.—

Arată problemele, experiențele ratiive la ele, precum și teoriile, indicându-și și preferințele sale.

Dr. Ed. Claparède: *Congrès international de philosophie*, a 11-a, sesiune. ținută la Geneva în 1904, rapoarte și dări de seamă.—Geneva, Kundig.—Comunicări de *Boutroux* („Rolul istoriei filozofiei în studiul filozofiei”), *Gourd* („Definiția filozofiei”), *Windelband* („Problemele actualmente puse

logice și teoriei cunoștinții în materie de științe naturale și morale”), *Paréto* („Individual și Social”) *Reinke și Giard* („Neovitalismul și finalitatea în biologie”) etc. etc.

Léon Totstol, *La foi universelle*, traduction de Halpérine Kaminsky. Fasquelle, 3.50.

Marele romancier studiază problema veșnicului conflict între știință și religie, folosindu-se de toate datele ultime ale științii.

P. Lacombe: *La psychologie des individus et des sociétés chez Taine, historien des littératures*. Alcan.—Autorul vorbește numai de Taine istoric al literaturilor. El interpretează într'un chip interesant temperamentul intelectual al marelui critic, Analizează mai cu seamă *Histoire de la littérature anglaise*.—Autorul combate adesea pe Taine.

A. Schopenhauer: *Sur la Religion* (Paverga und Paralipomena), traducere franceză. Alcan.

Jean Lahor: *Le bréviaire d'un paulléiste et le pessimisme héroïque*, Fischbacher.—E interesantă această operă, în care pasionatul poet al „Iluziunii” își exprimă filozofia sa, pe care o cunoaștem deja din poeziile sale.—Titlul spune el însuși care este concepția poetului-filozof.

F. Pillon: *L'Année philosophique* Alcan, 5 fr. Conține: Brochard: *La Morale de Platon*; Rodier: *L'Evolution de la Dialectique de Platon*; Hamelin; *L'Opposition des concepts*

d'après Aristote ; Pillon : Un ouvrage récent sur la philosophie de Renouvier ; Dauriac : La Philosophie de G. Tarde ; Bibliographie française de l'année 1905.

Aliotta : *La Misura in Psicologia sperimentale*. Firenze, Galetti.

Are mai multe părți, în care tratează deosebitele probleme ale acestei științe nouă : psicronometria, psihodinamica, psicostatica, etc.

ISTORIE. ETNOGRAFIE.

O. Nachod, *Geschichte von Japan* Bd. 1. „Urzeit“ („Geschichte der ausser-europäischen Staaten“. Herausgegeben von K. Lamprecht. Allgemeine Staatengeschichte. Zweite Abteilung) Gotha, F. A. Perther. 1906. Acest volum cuprinde istoria veche până la 645 p. ch. Prof. Lamprecht spune despre această lucrare : „este înlăina istorie științifică a Japoniei în limba germană“.

Immanuel, Hauptmann und Kompagniechef im 1. Nass. Inf. Rgl. Nr. 87 und Lehrer an der Kriegsakademie, *Der russisch-japanische Krieg*. Berlin, R. Schröder. Sînt două fascicule : înălăina conține istoria întîmplărilor dedînainte de războiu și o descriere a forțelor ruse și japoneze. A doua se ocupă cu primele lupte pe mare dela Port-Arthur și Pchemulpho, cu luptele dela Jalu și Kintschou.

Cyrus Thomas și W. J. Mac Gree : *The Indian of North America in historic times*. Philadelphia, G. Barrie and sous, 6 dollars.—Autorii, membri ai biroului de etnologie din Washington, arată crimele „civilizației“ împotriva *Indienilor* și importanța, pentru dezvoltarea economică a Statelor-Unite, a acestor populații.

H. Thédenat : *Pompéi*. Renouard 8 fr.—2 volume. Viața privată și publică din Pompei. Conține 200 reproduceri fotografice.

René Viviani : *La Restauration*

(1814—1830), al VII-lea volum din *Histoire Socialiste*, publicată sub direcția lui J. Jaurès. 3 fr.

Eugène Fournière : *Le Règne de Louis-Philippe* (1830—1848), al VIII-lea volum din aceeași publicație. 7 fr. 50.

Emile Roca, *Le Règne de Richelieu*.—o carte utilă pentru acei care voesc să priceapă pe Richelieu din faptele lui mărunte și ca determinat, în activitatea sa, de împrejurările societății în care a trăit.

SOCIOLOGIE, STUDII SOCIALE, DREPT.

E. Durkheim : *L'Année Sociologique* Alcan. 12 fr. 50. Conține : A. Meillet : Comment les noms changent de sens ; M. Mauss et H. Beauchat : Essai sur les variations saisonnières des sociétés eskimos, étude de morphologie sociale.

Anadoli, *L'Empire du travail*. Plon. Un tablou interesant și instructiv asupra vieții în Statele-Unite. Autorul susține că până acum nici un stat n'a știut, ca Statele-Unite, să unească cea mai mare prosperitate cu cea mai mare lipsă de suferință omenească.

Emilio M. Pagliano, *La Costituzione del Montenegro*, Roma, E. Voghera 1906. Se știe că prințul Nichita la 6 Dec. 1905 a dat o constituție Muntenegrului. Autorul în partea înălăi se ocupă cu dreptul public a fostului regim, apoi studiază natura, cauzele, izvoarele actualei constituții.

Dr. E. Houzé, *L'Argent et l'Anthropo—Sociologie*, Misch et Thron, Bruxelles. Un studiu critic asupra chestiunii Arilor și asupra greșelilor școlii antropo-sociologice.

R. Petrucci, *Les Origines naturelles de la Propriété*, Misch et Thron, Bruxelles.

Un studiu asupra formării proprietății chiar din stadiile cele mai primilive ale omenirii. Autorul caută să dovedească cum că proprietatea e o

urmare firească a activității vieții și apare odată cu ea.

E. Waxweiler, *Esquisse d'une Sociologie*. Misch et Thron, Bruxelles.

O încercare de a da cercetărilor sociologice o bază mai pozitivă, adică o bază experimentală.

Marc Hély, *A travers le féminisme suédois*,—interesantă mai ales prin redarea lipului de femei emancipată, în sensul bun al cuvântului, așa cum se găsește numai în țările nordice și protestante. Această carte ne luminează unele din lipurile de femei din Ibsen.

Dr. S. Jankelovitch: *Nature et Société*, Alcan.—Între fenomenele sociale și cele naturale e o deosebire nu numai de grad, dar de calitate; un fenomen social e mai mult decât o rezultantă a forțelor naturale, e un fapt *sui generis*, omenește, în care se manifestă înainte de orice dorințele și credințele oamenilor reuniți într-o colectivitate,—idealul lor moral; fenomenul social, supus și el cauzalității, realizează scopurile omenești, prin și în care oamenii adesea își manifestă rezistența lor la jocul oricăror forțelor naturii,—acestea vrea să le dovedească autorul.

CRITICĂ LITERARĂ ȘI ARTISTICĂ, ISTORIE LITERARĂ, BIOGRAFIE

Scipio Sighele: *Lettérature tragique*, Fr. Treves, Milano.—Autorul analizează, din punct de vedere psihologic și psihiatric, personajele principale din D'Annunzio, Eugène Sue, Zola, etc.

R. le Brun: *Corneille devant trois siècles*. Sansot, 3 fr. 50. Opiniile principalelor scriitori din veacurile XVII, XVIII și XIX.

Judith Cladel, *La Vie de Léon Cladel*. Lemerre.

Viața fecundului scriitor povestită cu multă precizie și cu simțire de către fiica lui.

Eugène Gilbert, *Les Lettres françaises dans la Belgique d'aujourd'hui*, E. Sansot, Paris. Un studiu comparativ asupra diferiților scriitori mai însemnați belgieni: Verhaeren, Maeterlinck, Rodenbach etc. scris cu pricepere, tact și claritate.

Henri Mazel: *Ce qu'il faut lire dans sa vie*. „Mecur de France“. Autorul împarte viața omului în mai multe perioade și recomandă operele de celt pentru fiecare din aceste perioade,—acelor care nu voesc să-și cheltuiască fără soroculă vremea.

Henrik Ibsen, *Lettres de Henrik Ibsen à ses amis*, traduite par M-me Martine Rémusat,—serisori de o importanță extremă pentru cunoașterea și caracterizarea extraordinarei personalități a dramaturgului scandinav.

Louis Thomas, *Les dernières leçons de Marcel Schwob sur François Villon*, édition de Psyché. Publicarea celor mai însemnate descoperiri asupra lui Villon, făcute de către Schwob, care prepara un studiu asupra lui Villon și a societății de pe vremea sa,—studiu întrerupt prin moartea autorului.

Edouard Rod, *L'Affaire J. J. Rousseau*. Perrin. Lucrarea criticului francez asupra căreia noi am dat un rezumat, după un articol din „Nuova Antologia“, în No. 5 al „Vieții Românești“.

Marcel Raymond, *Verrochio*. Librairie de l'art ancien et moderne. Un studiu bine documentat asupra pictorului și a sculptorului Verrochio, profesorul marelui Leonardo da Vinci, și precursorul renașterii italiene.

Henri Davignon: *Molière et la vie*. Fontemoing. Autorul arată că teatrul lui Molière nu place femeilor, fiindcă, conform și vremii lui, el nu pune pe scenă femeia de 30 ani pasionată,—ei fetele a căror psihologie e prea simplă pentru femeile moderne

trece de 25 ani. În această carte mai e vorba despre *Molière și Burghesia*, *Drama în Molière*, etc.

Jacques Langlais, *Alfred de Vigny critique de Corneille, d'après des documents inédits*,—un nou aspect al marelui poet, acela de critic al operei literare a altora.

ȘTIINȚĂ.

Dr. Emil Deckert, *Novilamerika*, Zweite Auflage. Leipzig und Wien, Bibliographisches Institut. O descriere a Americii de Nord în ce privește solul, apele, clima, flora și fauna. La urmă o schiță de geografie politică și economică.

G. Gerlaud, *Immanuel Kant, seine geographischen u. anthropologischen Arbeiten*. E o analiză mai întinsă despre, *Naturgeschichte des Himmels*, căutând să stabilească rolul geografiei în opera lui Kant și rolul lui Kant în istoria geografiei.

Dr. Eug. Bilancioni, *Dizionario di botanica generale* Hoepli, editore, Milano 1906. Cuprinde istoria, anatomia și fiziologia plantelor. Opera e completată de tablouri sinoptice și bibliografie, dar în apendice se dă biografia celor mai însemnați botaniști.

G. Feuzia, *L'evoluzione biologica e le sue prove di fatto*. Palermo, Remo Sandron edit. 1906. Este un manual din colecțiunea Piccola enciclopedia del secolo XX-a. Conține o scurtă expunere a tuturor problemelor strinse dela Darwin încouă în favoarea teoriei evoluției, apoi într'un capitol special, se discută principalele obiecțiuni aduse. Alte capitole se ocupă cu importante lucrări mai nouă și la fine o bogată bibliografie.

Russel Wallace, *Il porto dell'uomo nell'universo*. Traduzione dall'inglese di Giacomo Lo Forte. Rem Sandron edit. Palermo 1906. Este cea mai recentă sinteză a rezultatelor tuturor științelor fizice și biologice. Prefața lui Lo Forte care o precedează, completează volumul relevând diver-

gențele dintre ideile lui Wallace și acele ale altor biologi.

FOLK--LORE

Paul Sebillot: *Le Folk-lore de France*, tom. III, La Faune et la Flore. E. Guilmoto. 18 fr.—

Cum arată titlul, se vede bine că autorul studiază toate chestiile ce interesează pe folk-lorist, relativ la plante și animale.

Arnold van Gennep: *Mythes et Légendes d'Australie*. E. Guilmoto, 10 fr.—Importantă prin faptul că studiul semi-civilizațiilor este de un interes special, pentru că problemele ce se pun relativ la viața și concepțiile lor, sînt probleme relative la „începuturi“, relative la „origini“.

LITERATURA.

Ferdinand von Hornstein, *Mohammed*, Drama în trei Akte.

Stuttgart, Greiner & Pfeiffer, 1906. *Fühlung*, Psychologische Dichtungen. Zw. Ausgabe. Ibidem.—Cea dintâi operă amintește mult drama cu acelaș nume a lui Voltaire. Fanatismul lui Mahomed este explicat de autor în „Introducere“ ca o autosugestie.

Al doilea volum e o culegere de poezii care se disting prin simțire adincă și descripții epice.

Kurt Martens: *Kreislauf der Liebe*, roman. Berlin, E. Fleischel u. Co., 2 mărci.—Autorul pare că a venit să scrie satira acelei stări susleșli, care se cheamă Gemüth.

Gerolamo Rovetta, *Il giorno della cresima*, comedia în trei acte. Milano, Treves, 1906.

Este o satiră mușcătoare la adresa societății aristocratice.

Nicolas Léskov, *Gens de Russie* Perrin et C-ie. O colecție de nuvele, traduse de Denis Roche, de-ale humoristului rus,—în care sînt înfățișați în chip foarte viu, tot felul de indivizi, din toate clasele sociale și de toate categoriile.

Compiler.